

יח:

עין משפט
נר מצוה

נר א ב מיי פ"ד מהל'
לסורי בילה הלכה יב סוג
לאוין קול טוש"ע י"ד סי'
קפד סעיף ב:
גה א מיי פ"ח מהל' שגגות
הלכה ב:
גו ד מיי שס פ"ב הלכה ג
ופ"ח ה' ה:

תורה אור השלם

- וְאֵל אִשָּׁה בְּגֵדָה טַמְאָתָהּ לֹא תִקְרֶב לְגִלּוֹת עֶרְוָתָהּ: וּקְרָא יח יט
- וְאִם שָׁכַב וּשְׁכַב אִישׁ אִתָּהּ וְהָיָה נִדְתָּהּ עֲלֶיךָ וְטָמְא שְׁבַעַת יָמִים וְכָל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עֲלָיו יִטְמָא: וּקְרָא טו כד
- הָאֱמֻרִים יִקְרָא אֶלְיָךְ אֵל תִּגַּשׁ בִּי בִּי קִדְשִׁתְּיָךְ אֵלֶּה עֲשֵׂן בְּאִפִּי אֵשׁ יִקְדָּתְךָ כָּל יְהוָה: וְיִשְׁעֶיהָ סוּ ה
- וְהוֹרָתָם אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטְמָאֲתָם וְלֹא יִמָּוּ מִטְמָאֲתָם בְּטֻמְאֹת אֶת מִשְׁכְּבֵי אֲשֶׁר תִּבְחֹבֵם: וּקְרָא טו לא
- וְהָדָה בְּנִדְתָּהּ וְהָיָב אֶת זִבּוֹ לִזְכָּר וְלִקְבָּהּ וּלְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָהּ: וּקְרָא טו לג
- וְיָדָר יְיָ אֵל מִשָּׁה אֲחֵרֵי מוֹת שָׁעֵי בְנֵי אֲדָרָן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי יְיָ וְיִמָּתָהּ: וּקְרָא טו א
- לְהַבְדִּיל בֵּין הַטְּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר וּבֵין הַחֲדָה וְהַטְּאֵבֶלֶת וּבֵין הַחֲדָה אֲשֶׁר אֵלֶּה תִּטְאֵבֶל: וּקְרָא יא מז
- דַּבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה בִּי תִזְרֹעַ וְיִלְדָּה זָכָר וְטָמְאָה שְׁבַעַת יָמִים כִּימֵי נִדָּת דְּוִתָּהּ יִטְמָא: וּקְרָא יב ב
- וְיִלְדָּה בֵּין זָכָרָשׁ וּבֵין הַחֵל וּבֵין מִטְמָא וּבֵין הַטְּהוֹרֹת: (יא) וּלְהוֹרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הַחֻקִּים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ אֱלֹהֵים בְּיַד מֹשֶׁה: וּקְרָא י יא
- בִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְהַתְּקַדְּשֶׁתֶם וְתִיָּתֶם קְדֻשָּׁתִי בִּי קְדֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִטְמָאוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּכָל הַשְׂרָץ הַרְבֵּשׁ עַל הָאָרֶץ: וּקְרָא יא מד
- או הוֹדַע אֶלֶיךָ חֲסָאוֹתֶיךָ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהִבֵּיתָ אֶת קַרְבְּנֵי שְׁעֵיר עִזִּים וְזָכָר וּקְרָא יב כג
- או נָפֵשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דָּבָר טָמֵא או בְּנִבְלַת חַיָּה וְנִבְלַת אוֹב וְנִבְלַת בְּהֵמָה טָמְאָה או וְאִתּוֹ מִבְּנֵי הַשְׂרָץ טָמֵא וְנִעְלַם מִבְּנֵי וְהוּא טָמֵא וְאָשָׁם: וּקְרָא ה ב

מוסף רש"י

שקל קלא. פיסת רגבים, מוט"ל בלע"ז (ר"ה כה.). והורחת את בני ישראל. וסמין ליה והדוה נגדתה (גדה). עונה. אס רנילה לללות ביום אסורה כל היום ואס רנילה לללות גלילה אסורה כל הלילה (יבמות סב.). שרץ ונבלה. לפניו ידוע שנגע נבלת מהס וואינו יודע בלחה טמאה או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו כו'. ר"א חזקיהו. פ"י ר' אליעזר דייק מדכתיב או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו בעיניו עד דידע במה נטמא או בשרץ או בנבלת ואח"כ נעלם ממנו ובכך יתחייב. ור' עקיבא דייק מדכתיב לכל טומאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו. כיון דידע דאיטמי בטומאה בעולם חייב. ורמינן עלה איני

אַלְמָא שׁלֵא בסמוך לוֹסְתָה עֶסְקִינָן. פירש בקונטרס דלֵי בסמוך לוֹסְתָה כִּיּוֹן דמשמש מת חייב כי פירש בלֵאזר מת גמי חייב משמע מתוך פירושו דחייב שמים אפי' כי פירש בלֵאזר מת ולהכי אע"ג דחייב אכניסה מיחייב גמי אפרישה וכן פירש בסמוך גבי כי איתמר דלֵאזי בעלמא איתמר דפירש מילתא בלֵאפי נפשה היא והכי איתמר המשמש עס הטעורה בסמוך לוֹסְתָה ושגג ביכולני לזעול ואמרה לו נטמאתי חייב ב' ואין חילוק בין פירש בקושי לפירש מת וגרסא שכן דעמו דכיון דכל עליה סמוך לוֹסְתָה מתחלה שגג בשמיהן אכניסה ואפרישה וכשִאמרה לו נטמאתי הוי ידיעה בין שגגת כניסה לשגגת פרישה ששעת פרישה חשיבה שגגה אע"פ שידוע בשעת פרישה שהוא עכשיו צועל נדה כיון שע"י כניסה בלֵאזז לו וקשיא דהא משמע לעיל דלא משכחת חייב ב' אלא בתלמיד חכם לזו ולא לזו ולהאי פירוש משכחת לה בתלמיד חכם לנשיהן וכגון שפירש מת וי"ל דהא דלוקים בתלמיד חכם לזו ולא לזו משום דבזר משמש מת פטור ולא מיחייב שמים אלא בפירש מיד ומה שהזכיר כלן בקונטרס ובתלמיד חכם לזו ולא לזו כדלוקימנא משום פירש בקושי פירש כן אצל קשיא דנמסכת שבת שיליה פרק הזורק (דף קג.) גבי ההיא דתנן זה הכלל כל חייבי טטאות אינן חייבין עד שמהא תחלתן וסופן שגגה מוכח דאס זרק אָזן ומוכר לאחר שִלֵּאָה מידו פטור ואף על גב שמתחלה ילֵאָה מידו בשוגג ולא היה יכול להחזירה עוד וגרסא לפרש דדייק מדקרי ליה אִזִּי אָנוּס מכלל דשִלֵּאָ סמוך לוֹסְתָה עסקינן דלי בסמוך לוֹסְתָה לא שייך למיקרייִה אָנוּס כיון שפשע בשעת כניסה ולא מיפטר אלא משום דלויֵא חדא שגגה שהכל בא על ידי שגגה רלשונה ואס תאמר מי דחקו לאִזִּי לאוקומה מתני' שלֵא בשעת וסמה ולפטור לגמרי היכל דפירש מת לוֹקְמַה בסמוך לוֹסְתָה ולוקי פטור דמתני' אפרישה ויש לומר דלשנא דמתניתין משמע ליה דפטור לגמרי בשלֵא פירש מיד: **אמר** קרא ותני נדרתה עֲלָיו. מעליו דריש אצל מוטהי לא דריש דהא אִלֵּטְרִיךְ לכדדריש בזהולן (יבמות דף מט:.) דלפ"י בשעת נדתה קדושין מופסין זה: **לֵא** תעשה מנ"ע.^[פ] דלא מיחייב חטאת אלא"כ יש זה לאו מידי דהוה אפסא ומילה:

מדבצי

בעינן עד דידע אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי ורבי עקיבא סבר לֵא בעינן עד דידע דכיון דידע דאיטמא בעולם לא צריך אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי וכן אמר עולא שרץ ונבלה איכא בינייהו דעולא רמי דרבי אליעזר אדרבי אליעזר ומשני מי א"ר אליעזר בעינן עד דידע אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי ורמיניהי "אמר רבי אליעזר מה נפשך חלב אכל חייב נותר אכל חייב שבת חילל חייב יום הכפורים חילל חייב אשתו נדה בעל חייב אחותו בעל חייב אמר לו רבי יהושע הרי הוא אומר ^{יא} או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה יעד שיודע לך במה חטא ומשני התם אשר חטא והביא אמר רחמנא חטא כל שהוא הכא מכדי כתיב ^{יב} בכל דבר טמא או בנבלת שרץ טמא למה לי שמע מינה בעינן עד דידע אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי ורבי עקיבא ^{יג} איירי דבעי

ואנן במקדש תנן אלא משום דלא דמי ארוכה דהכא קצרה דהתם וארוכה דהתם קצרה דהכא מתקיף לה רב הונא בריה דרב נתן ומי אמר אביי אָנוּס הוא אלמא בשלֵא סמוך לוֹסְתָה קאמרינן והא אביי דאמר חייב שתיים אלמא בסמוך לוֹסְתָה עסקינן כי איתמר דאב"י בעלמא איתמר בעא מיניה רבי יונתן בן יוסי בן לקוניא מרבי שמעון בן יוסי בן לקוניא אזהרה לבועל נדה מנין מן התורה ^השקל קלא פתק ביה אזהרה לבועל נדה ^וואל אשה בנדרת טומאתה לא תקרב אלא אזהרה למשמש עם הטעורה ואמרה לו נטמאתי דלא ניפריש מיד מגלן אמר חזקיה אמר קרא ^זותהי נדרתה עליו אפי' בשעת נדרתה תהא עליו אשכחן עשה לא תעשה מגלן אמר רב פפא אמר קרא לא תקרב לא תקרב גמי לא תפרוש הוא דכתיב ^חהאומרים קרב אליך אל תגש בי כי קדשתך ^טת"ר ^יוהזרתם את בני ישראל מטומאתם אמר רבי יאשיה מוכן אזהרה לבני יִשְׂרָאֵל ^{יא}שיפרשו מגשותיהן סמוך לוֹסְתָן וכמה

אמר ^{יב}רבה ^{יג}עונה א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי כל שאינו פורש מאשתו סמוך לוֹסְתָה אפילו הויין לו בנים כבני אהרן מתים דכתיב והזרתם את בני ישראל

מטומאתם ^{יד}והדוה בנדרתה וסמך ליה ^{טו}אחרי מות אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל הפורש מאשתו סמוך לוֹסְתָה הויין לו בנים זכרים דכתיב ^{טז}להבדיל בין הטמא ובין הטהור וסמך ליה ^{יז}אשה כי תזרוע וילדה זכר רבי יהושע בן לוי אמר הויין לו בנים ראויין להוראה דכתיב ^{יח}להבדיל ולהורות אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל המבדיל על היין במוצאי שבתות הויין לו בנים זכרים דכתיב להבדיל בין הקדש ובין החול וכתיב התם להבדיל בין הטמא ובין הטהור וסמך ליה אשה כי תזרוע רבי יהושע בן לוי אמר בנים ראוין להוראה דכתיב להבדיל ולהורות אמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר כל המקדש את עצמו בשעת תשמיש הויין לו בנים זכרים שנאמר ^{יט}והתקדשתם והייתם קדושים וסמך ליה אשה כי תזרוע: רבי אליעזר אומר השרץ וגעלם ממנו כו': ^ימאי בינייהו אמר חזקיה שרץ ונבלה איכא בינייהו ר' אליעזר סבר שרץ עד דידע אי בנבלה איטמי ורבי עקיבא סבר לֵא בעינן עד דידע דכיון דידע דאיטמא בעולם לא צריך אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי וכן אמר עולא שרץ ונבלה איכא בינייהו דעולא רמי דרבי אליעזר אדרבי אליעזר ומשני מי א"ר אליעזר בעינן עד דידע אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי ורמיניהי "אמר רבי אליעזר מה נפשך חלב אכל חייב נותר אכל חייב שבת חילל חייב יום הכפורים חילל חייב אשתו נדה בעל חייב אחותו בעל חייב אמר לו רבי יהושע הרי הוא אומר ^{יא} או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה יעד שיודע לך במה חטא ומשני התם אשר חטא והביא אמר רחמנא חטא כל שהוא הכא מכדי כתיב ^{יב} בכל דבר טמא או בנבלת שרץ טמא למה לי שמע מינה בעינן עד דידע אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי ורבי עקיבא ^{יג} איירי דבעי

ידיעות הטומאה פרק שני שבועות

ואנן במקדש סנן. והוה ליה למיתני נמי בנדה בזהדה: ומשני **משום דלא דמו**. דהא אלוכה דהכא פטור כקלרה דהתם וקלרה דהכא חייב כארוכה דהתם: **אלמא בשלֵא סמוך לוֹסְתָה**. קאי מתני' דלי בסמוך לוֹסְתָה ושגג ביכולני לזעול הוה ליה שוגג בין אכניסה בין אפרישה דהוה ליה לאסוקי אדעתיה שמה תאמר נטמאתי ואי משמש בלֵאזר מת בעריות חייב כי פירש בלֵאזר מת נמי ניחייב שאין כאן אָנוּס: **והאמר אִזִּי**. לעיל ^א אמתני' חייב שמים ולא מניין לאוקמיה אלא בסמוך לוֹסְתָה ובתלמיד חכם לזו ואין תלמיד חכם לזו כדלוקימנא לעיל: **כי איתמר דלֵאזי**. דחייב שמים בעלמא איתמר ולאו אמתני' דלילו מתני' דכיון דמפליג בין פירש בלֵאזר מת לפירש בקושי בשלֵא סמוך לוֹסְתָה עסקינן והלכך פירש בלֵאזר מת פטור דאָנוּס הוּא פירש בקושי חייב שהיה לו לפרוש בזהגה מועטת ודאמר אִזִּי לעיל חייב שמים בעלמא איתמר מילתא בלֵאפי נפשה והכי איתמר המשמש עם הטעורה בסמוך לוֹסְתָה ושגג ביכולני לזעול ואמרה לו נטמאתי חייב שמים ואין חילוק בין פירש בקושי לפירש מת דמשמש מת בעריות נמי חייב וזה בתחלתו נמי שוגג בשמיהן ובתלמיד חכם לזו ולא לזו כדלוקימנא ^אנ"ל דלא הוו שני זיתי חלז בהעלם אחד: **שקל קלא**. פיסת רגבים: **פסק ביה**. זרק צו: **קרב אליו**. עמוד בעזמך. לִינִי הדור היו אומרים לנציא עמוד בעזמך ולא תגע צי שלֵא אטמחך שאתה קדוש ואני פרוש כל קדשתיך טמאתיך כמו (חגי ב) הן ישא איש בשר קדש וכמו (דברים כב) פן תקדש: **והורסם**. והפרשתם כמו וינורו ^א: **ואסרה לישראל וכו'**. דסמך ליה והדוה בנדתה בזהוּא ענינא: **עונה**. צמסכת נדה מפורש או יוס או לילה אס וסמה ציוס יפרוש כל היום ואס וסמה גלילה יפרוש כל הלילה והכי מפרש לה צמסכת נדה בפרק האשה (דף סג:.) **ולשכדיל וכו'**. המכדיל בין טומאה לטהרה מלד אשתו זכר: **לשכדיל ולהורות**. בענינא דשמוי"ן כתיב ולהכדיל בין הקדש ובין החול בין הטמא וגו' ולהורות אֵת בני יִשְׂרָאֵל: **המקדש עצמו כשמיש**. דרך לניעות: **שרץ ונבלה**. טמא שרץ וטמא נבלה בידיעה שבתחלה ידע שנגע בשרץ או בנבלה אצל לא ידע בלחה מהן שגג ^א ואותה טומאה נעלמה כשאלכ קדש: **מה נפשך**. משנה היא בכריתות ^אנ"ל. חלז ונותר לפניו אכל אחד מהן בשוגג ואינו יודע אחיז מהן ושבת ויוה"כ עשה מלאכה בלחה מהן ואינו יודע בלחה מהן אשתו נדה ואחותו עמו בצית שגג בלחת מהן ואינו יודע בלחו מהן ר"א מחייב חטאת רצי יהושע פוטור אמר רצי אליעזר מה נפשך כו': **אשר חטא והביא אמר רחמנא**. או הודע אליו בטמאתו אשר חטא זה והביא.

והאי דה דקדריש רצי יהושע מפיק ליה ר"א לקמן בשמעתין לדרשא אחרינא: **לכדצי**

מסורת הש"ס

^[א] [נפסחים סג: ר"ה כה.],
^[ב] נדה סג: ע"ש [יבמות סב.],
^[ג] [יבמות סב: ע"ש.],
^[ד] [ביבמות סב: ובגדה סג: איתא דכל ובשאלמות איתא ר' אלעזר],
^[ה] [ענין עונה ע"ז עה.],
^[ו] מלה כח: (א) הוריות ה. כריתות יט. (ח) [נפסחים סו: יבמות נד: וס"ג],
^[ז] [נדה פ:],
^[ח] [ויקרא כג.],
^[ט] [נש"ש מח"ל],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לא וכו' דלא מיידיח. תהא. עי' ב"ק דף קה ע"ב מוס' ד"ה מלי ונחמס דף קו ע"א מוס' ד"ה אזהרה:

רבינו חננאל

ראנן במקדש תנן. א"ל לא דמו לחודי ארוכה דמקדש חייב דשהי. וארוכה דגדה פטור דבעי למשהי עד שימות האבר. קצרה דמקדש פטור דלא שהה. קצרה דגדה חייב דלא שהה ויצא בהנאה מרובה. ואקשינן וכי אביי בלא סמוך לוֹסְתָה מוקים לה למתני' דקתני הכא אָנוּס הוּא. והא הוא דאמר חייב שתיים ומושום דהוּא סמוך לוֹסְתָה. ופרקינן כי אתמר דאב"י בעלמא אתמר כגון דסבר שריא אשתו ובא עליה ונמצאת אחותו. על זה אמר אביי אע"ג דכי אָנוּס הוא אין לפרוש מיד בנדרת מרובה אלא עד שימות אברו כדי שתהיה הנאתו מנוטה: ת"ד והורחתם את בני ישראל מיכן אמרו אזהרה לבני ישראל שפירשו מגשותיהן סמוך לוֹסְתָן. וכמה אמר רבה עונה. ופירש משמיה דר' יוחנן בסוף מסכת דע"ז בענין כדרך שאמרו בטהרות כך אמרו ביין נסך. וכמה או יום או לילה. ואסיקנא לעולם י"ב שעה וזה השמטעה בנדה פרק תנוקת שלא הגיע זמנה לרהות וניסת. וכל שאינו פורש מאשתו עונה סמוך לוֹסְתָה אפילו הויין לו בנים כבני אדון ממים. וכל הפורש מאשתו כמו שאמרו הויין לו בנים זכרים כו'. ר' יהושע בן לוי אומר הויין לו בנים הראוין להוראה כו'. משמיה דר' יוחנן אמרו כל המבדיל על היין במוצאי שבת הויין לו בנים זכרים כו'. ר' יהושע אומר בנים הראויין להוראה. שנאמר להבדיל ולהורות: א"ר אלעזר כל המקדש עצמו בשעת תשמיש הויין לו בנים זכרים. שנאמר והתקדשתם והייתם קדושים וכתוב בתורה אשה כי תזרוע וילדה זכר: **מתני'** ר' אליעזר אומר השרץ ונעלם מנייהו. פ"י ר' אליעזר דייק מדכתיב או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו כו'. ר"א חזקיהו. פ"י ר' אליעזר דייק מדכתיב או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו בעיניו עד דידע במה נטמא או בשרץ או בנבלת ואח"כ נעלם ממנו ובכך יתחייב. ור' עקיבא דייק מדכתיב לכל טומאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו. כיון דידע דאיטמי בטומאה בעולם חייב. ורמינן עלה איני

והתני ר' אליעזר מה נפשך אשתו נדה בעל חייב אחותו בעל חייב חלב אכל חייב נותר אכל חייב כו' כדתינן בכריתות פ"ד. הנה לר' אליעזר לא בעי לידע במה חטא. ופרקי' שאני התם דכתיב או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה כל דהו אבל הכא מכדי כתיב או נפש אשר תגע בכל דבר טמא וגו'. או בנבלת שרץ טמא ונעלם למה לי אלא ש"מ עד דידע אי בשרץ נגע אי בנבלה נגע. ור' עקיבא אמר לך מרדאטריך